

3. OPGAVE

In dit hoofdstuk wordt de opgave van de PKB Ruimte voor de Rivier voor Munnikenland beschreven. De opgave kent twee belangrijke pijlers: veiligheid en ruimtelijke kwaliteit.

Daarna volgt een korte weergave van de beleidsopgaven voor dit gebied, aangevuld met wensen uit de streek voor zover deze bekend zijn in deze fase van de planvorming.

In een quick scan zijn de uitdagingen voor het project weergegeven en tot slot is beschreven wat de ambitie is van de gezamenlijke overheden voor het project Munnikenland.

ruimte voor water in de polder Het Munnikenland

3.1 Ruimte voor de rivier & ruimtelijke kwaliteit

Ruimte voor de Rivier: 11 cm waterdaling MHW

De maatregel "Uiterwaardvergraving Brakelse Benedenwaarden en dijkverlegging Buitenpolder Het Munnikenland" heeft als primaire taakstelling het behalen van een daling van de maatgevende hoogwaterafvoer (MHW) met 11 cm tussen de rivierkilometers 947,3 en 948,3. Als secundaire opdracht vanuit de PKB RvdR moet gezocht worden naar een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het projectgebied.

Ten tijde van de studiefase voor de PKB RvdR is voor het projectgebied Munnikenland gekozen voor een combinatie van maatregelen om de genoemde taakstelling te realiseren. Deze zijn op "blokkendoos"niveau uitgewerkt, dat wil zeggen met een laag detailniveau. Aan de initiatiefnemers van het project Munnikenland om de ideeën nu verder uit te werken en te detailleren.

Wel is het belangrijk om de achterliggende gedachten uit de PKB RvdR maatregel te benoemen, om zo inzicht te krijgen in de mogelijkheden voor het gebied.

In de PKB RvdR documentatie worden de maatregelen voor Munnikenland in het kort als volgt beschreven:

"Het westelijk deel van de huidige primaire waterkering, waar de dijk haaks van de Waal richting Afgedamde Maas loopt, wordt in een hoek van ongeveer 45 graden teruggesleuteld in de richting van de Waal. Daarnaast wordt een nevengeul aangelegd die parallel loopt langs de nieuwe dijk, vanaf de Waal naar de Afgedamde Maas. De geomorfologische waarden in de Benedenwaarden en de Bloemplaat worden zoveel mogelijk gespaard. Het nieuwe buitendijkse gebied verandert van landbouw in de functie natuur. Het huidige buitendijkse gebied van de Benedenwaarden en de Bloemplaat behoudt de functie natuur. Het huidige landbouwgebied in de Brakelse Benedenwaarden krijgt ook de functie natuur. Slot Loevestein blijft ook bij hoogwater bereikbaar via een waterdoorlatende brug."

Als tracé voor de nieuwe waterkering is de kortste route tussen Waal en Afgedamde Maas gekozen. Erkend wordt dat dit landschappelijk gezien niet de meest logische keuze is. De geul, zoals opgenomen in de maatregel, is eenzijdig aangetakt op de Afgedamde Maas. Belangrijke ontwerppunten waren het onaangetaast laten van de Bloemplaat en de bestaande geomorfologische waarden van de Brakelse Benedenwaarden. Ook de inpassing van de belangrijke cultuurhistorische elementen in het gebied en de bereikbaarheid van Slot Loevestein zijn in de maatregel als verdere aandachtspunten benoemd voor de planvorming.

Daarnaast is in de omschrijving van de maatregel al rekening gehouden met andere ontwerpopties, met name voor de dijkverlegging.

Ruimte voor de Rivier: Ruimtelijke kwaliteit

Naast veiligheid is ruimtelijke kwaliteit een belangrijke pijler van de PKB Ruimte voor de Rivier. Maar wat is ruimtelijke kwaliteit? De taakstelling voor veiligheid is duidelijk meetbaar. Hieraan wordt gerekend, het gaat over techniek, waterhoeveelheden en dijkhoogten en de kosten van de maatregelen. Maar hoe wordt het pakket aan maatregelen een ingreep die ruimtelijke kwaliteit met zich meebrengt?

Om het begrip ruimtelijke kwaliteit voor Munnikenland invulling te geven, zijn de volgende aspecten belangrijk:

Munnikenland = onderdeel groter geheel

Het is van belang Munnikenland in een grotere context te plaatsen. Het plangebied is geen geïsoleerd eiland, maar heeft vele connecties met de bredere omgeving die van invloed zijn op het plan.

Munnikenland heeft identiteit

Munnikenland heeft een eigen karakter. Dit karakter is gevormd door de ondergrond, de rivier, de geschiedenis en de cultuur van de mensen die er wonen en werken. Het is van belang te benoemen wat de eigenheid van dit gebied bepaalt. Wat maakt dat Munnikenland anders is dan een stukje rivierengebied langs de Maas of de IJssel? Vervolgens is het van belang in de planvorming voort te bouwen op deze identiteit.

Integraal: slim combineren van functies

Zorg ervoor dat de wateropgave gecombineerd wordt met natuurontwikkeling, cultuurhistorie, recreatie en bereikbaarheid. En combineer de beleidsopgaven met particuliere initiatieven, zodat er meerwaarde ontstaat: $1+1=3$.

Lange termijn

Ontwikkel een visie op de lange termijn. Een dijkverlegging is een ingrijpende maatregel. De nieuwe dijk bepaalt voor de lange termijn de gebruiksmogelijkheden van het gebied. Huidige waarden en grondgebruik moeten met respect behandeld worden, maar het is essentieel een gezamenlijk visie op het functioneren van het gebied voor de lange termijn neer te leggen, waarbij ook nadrukkelijk naar nieuw te ontwikkelen waarden en gebruiksvormen gekeken moet worden. Zo wordt Munnikenland geschikt gemaakt voor toekomstige generaties.

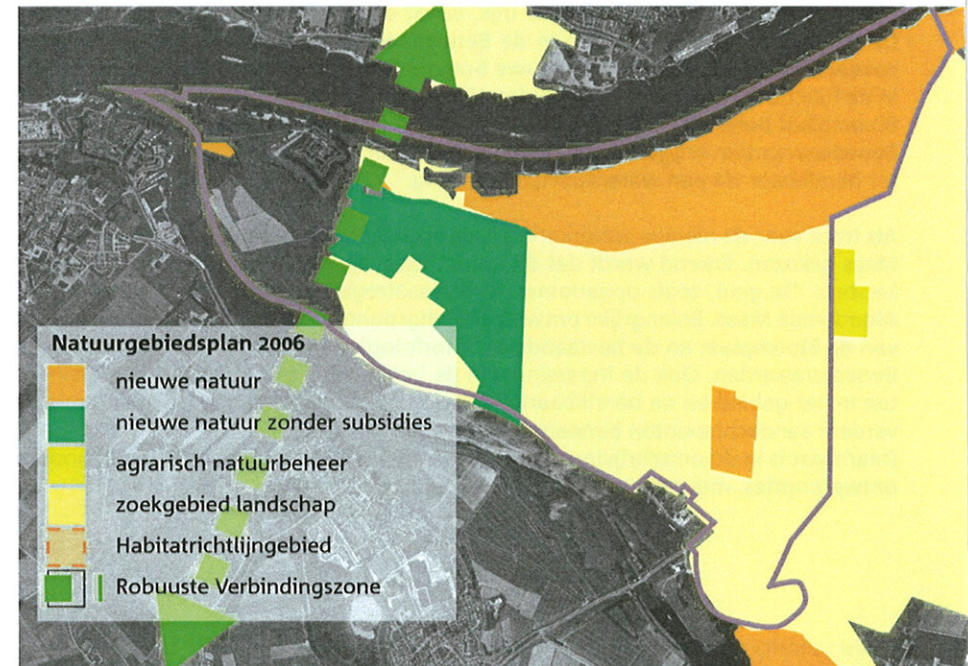
Conclusie: maak ruimtelijke kwaliteit door gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde goed op elkaar af te stemmen. In hoofdstuk 4, de visie, wordt aangegeven hoe deze afstemming op hoofdlijnen bereikt wordt. In het ruimtelijk kwaliteitskader (RKK), dat na vaststelling van de visie opgesteld wordt, wordt de invulling van ruimtelijke kwaliteit voor Munnikenland concreet gemaakt.

OVERZICHT GEÏNVENTARISEERDE, RELEVANTE STUKKEN

- Ontgrondingsvergunningen
- Landschapsplan Bommelerwaard
- Landbouwvisie Bommelerwaard
- Voor-ontwerp bestemmingsplan Brakelse deel NHW
- Regionaal plan Bommelerwaard
- Verkenning Herstel en Inrichting Afdamde Maas-Zuid
- Gelders Rivierdijkenplan
- Panorama Kraijenhoff / Pact van Loevestein
- Streekplan (uitwerking)
- Nationaal Landschap en Waardevol Landschap
- Loevestein, natuurontwikkeling in het Benedenrivierengebied
- Natura 2000 (Natuurbeschermingswet)
- Streekplanuitwerking: HEN-water, pears, grote natuureenheden
- Nota Ruimte en Ecologische Hoofdstructuur / Robuuste Verbindingszone
- Flora en Faunawet
- Boswet Gelderland
- Natuurgebiedsplan
- Gebiedsplan Natuur en Landschap 2006
- Waalweelde
- Stichting Museum Slot Loevestein
- Masterplan Cultuurhistorie
- Kansen tussen de dijken
- Standpunt gemeente Zaltbommel
- Beleidsplan recreatie en toerisme
- Nota ongekende rijkdom
- MER / Strategische Milieubeoordeling
- PKB
- Kwelbeleid
- NURG
- Visie viswatersystemen Gelders rivierengebied
- Watertoets en waterparagraaf
- Kaderrichtlijn Water
- Wateratlas Gelderland
- Nota Belvedere
- Belvoir 2
- Verdrag van Malta
- Nieuwe Hollandse Waterlinie
- Archeologie
- Provinciaal verkeer en vervoerplan

Natura 2000

Natuurgebiedsplan 2006

- nieuwe natuur
- nieuwe natuur zonder subsidies
- agrarisch natuurbeheer
- zoekgebied landschap
- Habitatrichtlijngebied
- Robuuste Verbindingszone

natuurbeleid

3.2 Beleid en streekwensen

Beleid

Voor het project Munnikenland is een uitgebreide beleidsanalyse uitgevoerd. De kernpunten zijn Ruimte voor de Rivier, het natuurbeleid en het cultuurhistoriebeleid.

In 3.1 is de opgave vanuit de PKB Ruimte voor de Rivier toegelicht.

Voor het natuurbeleid is de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de realisatie van de Robuuste Verbindingszone (EVZ) en Natura 2000 van groot belang.

In oostwestrichting vormt Munnikenland een knooppunt in de reeks van Biesbosch-Fort St. Andries-Gelderse Poort. Langs de grote rivieren wordt een doorgaande natuurverbinding gerealiseerd, gericht op hoogdynamische natuur (stroomdalflora). Deze oostwestverbinding wordt in het projectgebied gekruist de noordzuidverbinding van de RVZ, gekoppeld aan de Nieuwe Hollandse waterlinie. Het gaat om laagdynamische natuur in 'stapstenen', zoals moeras en water. De Boezem van Brakel is in de streekplanuitwerking aangemerkt als 'natuurparel'.

Het beleid voor de kleiwinning, met de daarbij behorende ontgrondingsvergunningen, heeft nauwe samenhang met de realisatie van het natuurbeleid.

De nota's Belvedere en Belvoir en het Linierverspectief 'Panorama Kraijenhoff' geven de gewenste omgang met cultuurhistorie aan. 'Behoud door ontwikkeling' is het devies van het rijksbeleid. Historisch belangrijke gebouwen en structuren kunnen behouden blijven door er eigentijdse gebruiksvormen aan toe te kennen. De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een duidelijk voorbeeld van zo'n oude structuur die met behulp van nieuwe functies nieuw leven kan worden ingeblazen. In 4.1 wordt de NHW-opgave concreet gemaakt voor Munnikenland. Het principe 'behoud door ontwikkeling' geldt ook voor de overige historische kenmerken van Munnikenland, zoals de terreinen van het voormalig kasteel, de voormalige vestigingsplaats van de monniken, het Rechthuis en historische dijken.

Het recreatiebeleid speelt onder andere in op het cultuurtoerisme. Kunst, cultuur en cultuurhistorie worden ingezet om de toeristische aantrekkelijkheid van het gebied te versterken. Versterking van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en het benutten van Slot Loevestein sluiten hier op aan. Daarnaast wordt gestreefd naar een kwaliteitsverbetering van het bestaande aanbod. Aandachtspunten zijn de waterrecreatiepunten. Deze moeten van voldoende omvang zijn om redabel te kunnen zijn en voorzien zijn van de benodigde faciliteiten.

Streekwensen

De streekwensen komen in hoofdzaak naar voren middels de klankbordgroep (KB) van project Munnikenland. Zij draagt bij aan het inbrengen van meer lokale kennis, het bevorderen van de openheid van het planvormingsproces en het creëren van een groter maatschappelijk draagvlak voor de plannen.

De klankbordgroep heeft verder de volgende taken:

- het aanreiken van kennis of kennisbronnen over lokale situaties;
- de ambtelijke voorbereidingsgroep en stuurgroep op de hoogte houden van belangrijke ontwikkelingen vanuit de eigen achterban;
- zorgen voor terugkoppeling naar de eigen achterban of organisatie;
- wensen en opmerkingen vanuit de achterban inbrengen.

De klankbordgroep vergadert 2 á 3 keer per jaar en bestaat uit vertegenwoordigers van Stichting Behoud Waterlinie Bommelerwaard, Wienerberger Keramische Industrie, Natuurwacht Bommelerwaard, Directie Slot Loevestein, LTO, 3 bewoners, Hengelsportvereniging De Rietvoorn en de Kamer van Koophandel.

De klankbordgroep vraagt onder andere aandacht voor het belang van de landbouw, compensatie van (plan)schade, de bereikbaarheid van omliggende woningen, de bedekking van waterleidingen en de kwaliteit van het kwelwater in de Boezem van Brakel. De Hengelsportvereniging vraagt aandacht voor compensatie van visplaatsen. Met nadruk wordt ook aandacht gevraagd voor de bereikbaarheid van Slot Loevestein.

luchtfoto Slot Loevestein (Slot Loevestein, Marcel Köppen)

Slot Loevestein: meer dan een museum!

Stichting Museum Slot Loevestein en de Rijksgebouwendienst hebben in een visiedocument de ontwikkelingsrichting voor Slot Loevestein aangegeven in het kader van het project Munnikenland. Hieronder zijn de hoofdlijnen aangegeven.

Visie

De museale functie wordt binnen de vesting en het kasteel de komende jaren versterkt. Slot Loevestein wil zich profileren als een stoere vesting en stoer museumkasteel met een helder en boeiend verhaal en een aantrekkelijke collectie in een adembenemende omgeving. Een museumkasteel is meer dan een gewoon museum: hier en daar gebeuren er ook dingen die je in een museum niet verwacht, maar wel in een middeleeuws kasteel thuis horen. Dan vergeet je dat je in een museum bent en voel je je opgenomen in de geschiedenis.

Vanuit deze visie is de missie geformuleerd die als toetssteen gebruikt wordt voor de ontwikkeling van onze publieksgerichte producten en activiteiten.

Missie

Loevestein is voor ons de drager van herinneringen aan vroegere tijden, een oase van rust in onze steeds vluchtiger samenleving en een dynamische partner in watermanagement. Wij spannen ons daarom in om het bijzondere vestingcomplex, de omliggende natuur en de aanwezige collecties samen met onze partners in stand te houden, waar nodig te herstellen en onder de aandacht te brengen van velen. Voor onze bezoekers willen wij belangrijke momenten uit de roerige wordingsgeschiedenis van het huidige Nederland tonen door verhalen van vroeger tot leven te brengen. Wij doen dit op meerdere manieren, rekening houdend met de wensen van ons publiek en met respect voor het ons toevertrouwde erfgoed.

Met het oog op de ontwikkelingen in het kader van Ruimte voor de Rivier achten wij, rekening houdend met de missie als toetssteen, het volgende van belang:

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van het Slot is van groot belang, niet alleen voor teoristen maar ook voor het zakelijk publiek. De zakelijke markt is het gehele jaar een belangrijke bron van inkomsten voor Loevestein.

Voorwaarden bereikbaarheid van Slot Loevestein voor medewerkers, bezoekers en hulpdiensten alle dagen van het jaar gegarandeerd.

- a. Uitwerking viertal opties bereikbaarheid: via verharde weg, via het water, via de lucht en een ondergrondse oplossing
- b. Onafhankelijk onderzoek naar de 4 opties laten uitvoeren, onder voorwaarde dat bereikbaarheid 100% gegarandeerd is.

Uitgangspunten onderzoek:

- bereikbaarheid over land, water, lucht, ondergronds voor zowel hulpdiensten als bezoekers, incl. de economische consequenties voor de aanleg van de opties en de exploitatie van Slot Loevestein.
- nadere uitwerking t.b.v. het verkrijgen van vergunning om bezoekers bij hoog water te kunnen ontvangen.

Bereikbaarheid van Slot Loevestein (te voet, per fiets, auto, boot en bus)

Om de sfeer, de omgeving (het Munnikenland) en de spanning om door de uiterwaarden Slot Loevestein te benaderen, optimaal te laten beleven door bezoekers, is daarom belangrijk dat er:

a. centrale op- en uitstapplaatsen komen waar parkeervoorzieningen zijn (auto, bus en fiets); daar begint de attractie Slot Loevestein. De bezoekers kunnen dan te voet, per fiets of met (paard en wagen), boot, nadere uitwerking is noodzakelijk inclusief economische dragers.

b. de huidige parkeercapaciteit bij Slot Loevestein handhaven: 150 parkeerplaatsen; onderzoek uitbreiding noodzakelijk met extra parkeercapaciteit voor topdagen tot 250 parkeerplaatsen.

c. veerdienst en watertaxi

Om bezoekers de hele dag aan het Munnikenland, Slot Loevestein en de vestingsteden te binden is het van belang een dagattractie en arrangementen te creëren, waarbij de veerdienst en watertaxi als vervoersmiddelen essentieel zijn. De huidige centrale op- en uitstapplaatsen versterken en aantrekkelijker maken voor met name fietsers en mindervaliden (skootmobiel). Concreet betekent het dat de Vesting3hoek Gorinchem, Woudrichem, Slot Loevestein (Zaltbommel) en Fort Vuren gemakkelijker bezocht kan worden.

Slot Loevestein in zijn omgeving

1. Natuurontwikkeling

a. Bij een 17e-18e eeuwse vesting moet de courtine met bomen beplant zijn en zouden de bastions zonder bomen zijn uitgevoerd. De bomen op de wal onttrekken het kasteel (buskruitmagazijn) aan de blik (en schootsveld) van een eventuele vijand. Op de bastions moet gemanoeuvreerd kunnen worden met kanonnen e.d.; daarom hier geen bomen. (zie het rapport de vestingwallen van Loevestein);

b. Geen bos aanplanten in het Munnikenland;

c. De parkeergelegenheden dienen gecamoufleerd te worden door groen (struikgewas);

d. Donker gebied houden: geen verlichting aanbrengen van de hoofdwegen door de uiterwaarden naar de centrale parkeerplaats;

2. Natuurcamping

a. Door Staatsbosbeheer een natuurcamping (SBB filosofie) in het Munnikenland laten inrichten;

3. Jachthaven

a. Geen jachthaven aanbrengen. Wel kunnen er eenvoudige aanlegplekken gecreëerd worden voor fluisterboten en niet gemotoriseerd vervoer te water voor bijv. kanotochten.

Toeristische attracties ontwikkelen

1. Stedenbezoek inclusief Slot Loevestein

Bezoek Slot Loevestein (Zaltbommel) met de omliggende vestingsteden Gorinchem, Woudrichem en Fort Vuren in één dag. Zie onder punt 2.c bereikbaarheid door de watertaxi;

2. Kanotocht

Kanoroute ontwikkelen tussen de batterijen Poederoijen, Brakel, de vestingstad Woudrichem en Slot Loevestein (incl. de benodigde aanmeerplaatsen);

3. Fietsknooppuntenroute

Knooppuntenroute voor fietsers aanbrengen;

4. Industrieel erfgoed

Industrieel erfgoed accentueren in het Munnikenland:

De oude rails die nog in Munnikenland liggen, de oude verbinding van kleiputten naar de Waal aanlegplaats, accentueren door ter plaatse een onbemande remise aan te brengen met documentatie over de geschiedenis van het Munnikenland.

Opdracht bereikbaarheid Slot Loevestein

In de planologische kernbeslissing (pkb RvdR) staat aangegeven dat de bereikbaarheid van Slot Loevestein (bedoeld wordt over de weg) tenminste gelijkwaardig moet blijven met de huidige situatie. Dit betekent een gelijke kans op stagnatie door hoogwater. Deze voorwaarde is opgenomen in de scope van het project.

De stuurgroep heeft vervolgens aangegeven dat in de planstudie ook onderzoek gedaan moet worden naar de mogelijkheden om de ontsluiting (over de weg) te verbeteren. In dit onderzoek zullen ook andere vervoersmogelijkheden bekeken worden, zoals over het water.

3.3 Uitdagingen

Alhoewel de nodige maatregelen in het gebied zeer ingrijpend zijn, bieden deze ook een aantal uitstekende kansen om het landschap te verbeteren. Dit is ook duidelijk onderkend door de deelnemende partijen, maar wordt ook gedragen door de lokale omgeving.

Belangrijke kansen in het gebied liggen er voor de natuurontwikkeling, zoals uitbreiding van dynamische riviernatuur en uitbreiding van het binnendijks riet- en moerasgebied Boezem van Brakel (stapsteen Robuuste Ecologische Verbindingszone). Verder zijn er uitdagingen voor herstel en ontwikkeling van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, verbetering van toeristisch-recreatieve voorzieningen en landschap. De sterkte ligt in de mogelijkheid om de verschillende initiatieven met elkaar te combineren, om de synergie hierin op te zoeken.

De keuze van locatie van de nieuw aan te leggen primaire waterkering speelt hierin een sleutelrol, met name voor de aspecten natuurontwikkeling en landschapsversterking. Maar ook heeft deze keuze invloed op de cultuurhistorie van het gebied. Door slim om te gaan met de keuzeknop “water” kan eveneens veel winst worden behaald. Ook hier is met name de natuur winnaar, maar ook in recreatief opzicht zijn er vele interessante opties te bedenken.

Door onder andere het Kwaliteitsteam Ruimte voor de Rivier wordt het project eveneens gezien als een zeer belangrijk project voor wat betreft de ruimtelijke kwaliteit binnen de nationale programma's Ruimte voor de Rivier en Nieuwe Hollandse Waterlinie. Letterlijk wordt gezegd dat men “goud in handen heeft” vanwege de ligging op de kruising van de Waterlinie en de Ecologische Hoofdstructuur.

Er zijn naast de kansen uiteraard ook een aantal duidelijke knelpunten te signaleren in het projectgebied. Deze knelpunten kunnen mogelijk vergaande consequenties hebben voor de uiteindelijke planvorming.

De rivierkundige doelstelling van 11cm MHW verlaging is een harde randvoorwaarde voor het project. Het is denkbaar dat deze veiligheidsdoelstelling knelpunten oplevert met de landschappelijke en natuurlijke doelstellingen van het gebied. Een mogelijk knelpunt is de Natura 2000 aanwijzing van het projectgebied. De wetgeving rondom Natura 2000 is (deels) behoudend van aard. Wanneer blijkt dat er bepaalde soorten in het gebied voorkomen die strikte bescherming genieten, zal dit invloed hebben op zowel de planvorming, als het vervolgtraject tot aan de uitvoering. Er bestaat een risico dat (kostbare) mitigerende maatregelen nodig blijken om te kunnen voldoen aan de nodige vergunningen. Ook is het mogelijk dat dit invloed heeft op de rivierkundige taakstelling, door dat bijvoorbeeld delen van de uiterwaard niet afgegraven kunnen worden.

Een bedreiging voor de natuur is het mogelijk verlies van bestaande natuurwaarden, zoals de Bloemplaat en de Boezem van Brakel.

Risico is eveneens het stapelen van teveel functies in een klein gebied. Het is de uitdaging het goede evenwicht te zoeken, zodat de diverse kwaliteiten tot hun recht komen.

Bijzondere aandacht is nodig voor de leidingen in het gebied. Met name het stelsel van grote leidingen van het pompstation van DZH is van invloed op de inrichtingskeuzes. Ze nemen groot oppervlak in beslag en zijn randvoorwaardenstellend. Tevens moet de veiligheid van het pompstation gegarandeerd worden evenals het hoogwatervrij blijven van het bedrijventerrein Munnikenland in het zuidoosten, buiten het plangebied.

De Nota Belvedere en het verdrag van Malta bieden eveneens een mogelijk knelpunt. Deze beschrijven onder ander hoe om te gaan met het cultuurhistorisch erfgoed in de bodem. Ook hier geldt dat een eerste verkennende inventarisatie aangeeft dat er een beperkt risico is, toch bestaat de mogelijkheid dat uit verder onderzoek blijkt dat er belangrijke bodemschatten in het gebied liggen. Mocht dit het geval blijken, dan zal dit met name invloed hebben op de keuze van rivierkundige ingrepen, met alle mogelijke gevolgen van dien.

Tot slot is de ontsluiting van Slot Loevestein een belangrijk item. Een minimale voorwaarde is dat de bereikbaarheid van het Slot gelijk blijft aan de huidige situatie. Dit betekent dat de nodige infrastructuur moet worden aangelegd in een nieuwe inrichting. Naast de financiële consequenties hiervan, heeft de keuze die gemaakt wordt de nodige rivierkundige gevolgen, in de vorm van opstuwung van het water.

3.4 Ambitie

Het project Munnikenland is een belangrijk project voor de uitvoering van de PKB Ruimte voor de rivier. De rivierverruimende taakstelling van 11 cm is een hard uitgangspunt voor de ambitie.

Door de ligging van het gebied op de kruising tussen de ecologische hoofdstructuur en de Nieuwe Hollandse Waterlinie is het project van groot belang voor ruimtelijke kwaliteit. Door de centrale ligging van het project op de kruising van twee grote nationale programma's, Ruimte voor de Rivier en Nieuwe Hollandse Waterlinie, zal het project een belangrijke voorbeeldfunctie krijgen. Deze voorbeeldstatus geeft het project een hoog ambitieniveau mee.

Gestreefd wordt naar het creëren van een ontwerp dat past bij de specifieke karakteristieken van het gebied. Het gebied biedt, als kruispunt van rijksbeleid rond cultuurhistorie, veiligheid en natuur, wat dat betreft unieke kansen dat oproept tot het ontwikkelen van een eigen identiteit. Een identiteit waarin de aanwezige cultuurhistorische waarden maximaal worden benut, en natuur en landschapswaarden zowel in kwantitatief en kwalitatief opzicht vergroot worden. Er moet een gebied ontstaan dat duurzaam is en dat bezoekers de gelegenheid geeft om de verschillende waarden te beleven.

Het is van uitermate belang om de ambitie voor het project reëel te houden, dat deze past binnen de gestelde randvoorwaarden en kaders. Om hier een meer definitief antwoord op te kunnen geven zal nog het nodige onderzoek moeten worden gedaan.

